

5 – POST-STUDIOVÝ HVĚZDNÝ SYSTÉM

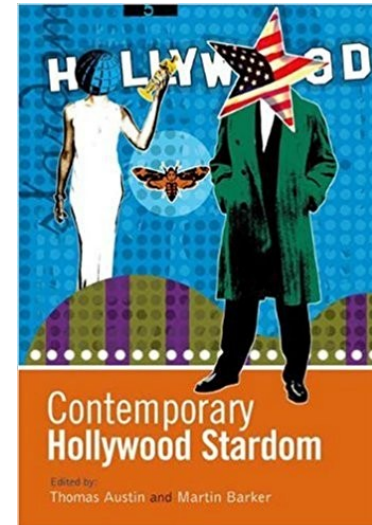
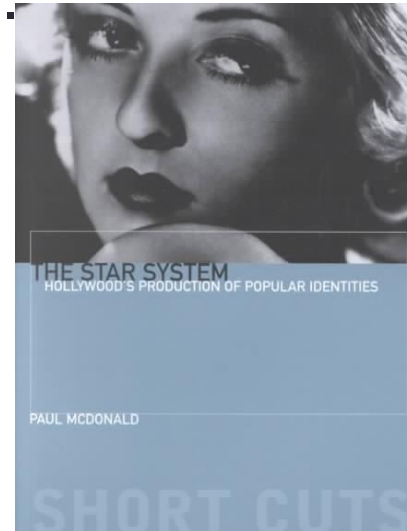
FAVBPalt_1

22. 3. 2017

Mgr. Šárka Gmitterková

L5 - Texty

- McDonald, Paul (2000): *The Star system. Hollywood's production of popular identities*. London: Wallflower, s. 5 – 66 a s. 67 – 111.
- King, Barry (2003): Embodying an elastic self: The parametrics of contemporary stardom. In: Austin, Thomas – Barker, Martin (eds.) (2003): *Contemporary Hollywood stardom*. London: Arnold, s. 45 – 61.

Post-studiový systém

- V prosinci 1946 vydáno nařízení zakazující block-booking (tzv. praxi vázaného prodeje filmů)
- 1948 – po deseti letech vrcholí tzv. “případ Paramount”, kdy se výnosem Nejvyššího soudu musí velká pětka zbavit řetězce kin = paramountský výnos.
- Studia se namísto kontroly uvádění snímků soustředí na distribuci.
- Spolu s těmito zásadními strukturálními změnami dochází rovněž k otřesům socio–kulturním.
 - Snižuje se návštěvnost v kinech (koncem 40. let se prodává cca 78 milionů vstupenek týdně x koncem 50. let již pouze 29 mil.)
 - Konkurence televize a dalších volnočasových aktivit
 - Rozrůstají se předměstí na úkor městských center, v nichž se nachází většina kin.

Package-unit systém produkce

- V nových podmínkách dochází ke snížení počtu vyrobených snímků.
- Namísto výroby a prodeje balíku filmů se studia soustředí na produkci, distribuci a propagaci jediného titulu.
- Štáby, prostory i herci se najímají vždy pro konkrétní projekt >> pro každý nový snímek si hvězdy vyjednávají nové podmínky.
- Nový systém má silné i slabé stránky:
 - + Honoráře dlouhodobě narůstají a reflektují aktuální pozici hvězdy na trhu
 - - Stabilní výdělky hvězdu chrání před neúspěšnými tituly a propady v oblibě.

Horizontální namísto vertikální integrace

- S koncem 60. let se filmová studia stávají součástí větších mediálních konglomerátů >> filmová výroba stojí vedle hudební či televizní produkce; případně jako součást větších koncernů, které nepodnikají jen v oblasti zábavního průmyslu, ale celého spektra spotřebního zboží (oděvy, hračky, potraviny...)
- Synergie – snaha provázat konkrétní film s celou řadou dalších produktů, děl a pořadů, které s filmem jakkoliv souvisí
- High-koncept filmy – díla s jednoduchou premisou, na níž stojí možnosti rozšířené propagace, product placementu a merchandisingu

Top Gun – “pilot stíhačky se zamiloval”

Berlin – *Take my breath away* (1986)

Trailer *Top Gun* (1986)

Agentury a castingoví režiséři

- S možností pravidelně vyjednávat o podmínkách spolupráce roste role prostředníka mezi studiem a hvězdou (talent) => roste význam uměleckých agentů
- MCA (Music Corporation of America) – agent Lew Wasserman – jako jedna z prvních společností využívá chaotické situace konce 50. let.
- O cca 20 let později se od MCA odděluje skupina agentů v čele s Michaelem Ovitzem a zakládají Creative Artists Agency (CAA).
- Spolu s International Creative Management (ICM) dnes zastupují nejznámější jména (herci, režiséři, scénáristé).
- **Fungují jako produkční tmel a pro produkci jednotlivých snímků sdružují klíčové osobnosti.**

Tom Cruise

- ‘Neo-star’: současná hollywoodská hvězda, která si vydobila slávu po pádu studiového systému. Flexibilní superstar, která má ve své filmografii jak blokcbusterové hity, tak ambicioznější projekty, které vyzdvihují jeho herecké schopnosti.
- 1981-3: Vedlejší role ve filmech **Večerka** (Harold Becker, 1981), **Ztracenci** (Francis Ford Coppola, 1983) a **Panictví po americku** (Curtis Hanson, 1983)
- 1983-5: Cruise hraje hlavní role ve filmech **Riskantní podnik** (Paul Brickman, 1983), **Správná hra** (Michael Chapman, 1983) a **Legenda** (Ridley Scott, 1985).
- **Top Gun** (Tony Scott, 1986) – film, který z Toma Cruise učinil zásadní hollywoodskou hvězdu.
- Ztělesňoval dobovou představu o mládí, která se opírala o akci a sebevědomí hraničící s arogancí; ideu o dynamickém, nijak zádumčivém a nepříliš citlivém mladém muži, který v honbě za dosažením vytyčeného cíle nevnímá možné komplikace nebo agendu ostatních.
- Tyto hodnoty nejlépe vyjadřoval jeho úsměv a smích, který se brzy stal jeho základním fyzickým atributem.

Rebel?

Rozhodně... NE!

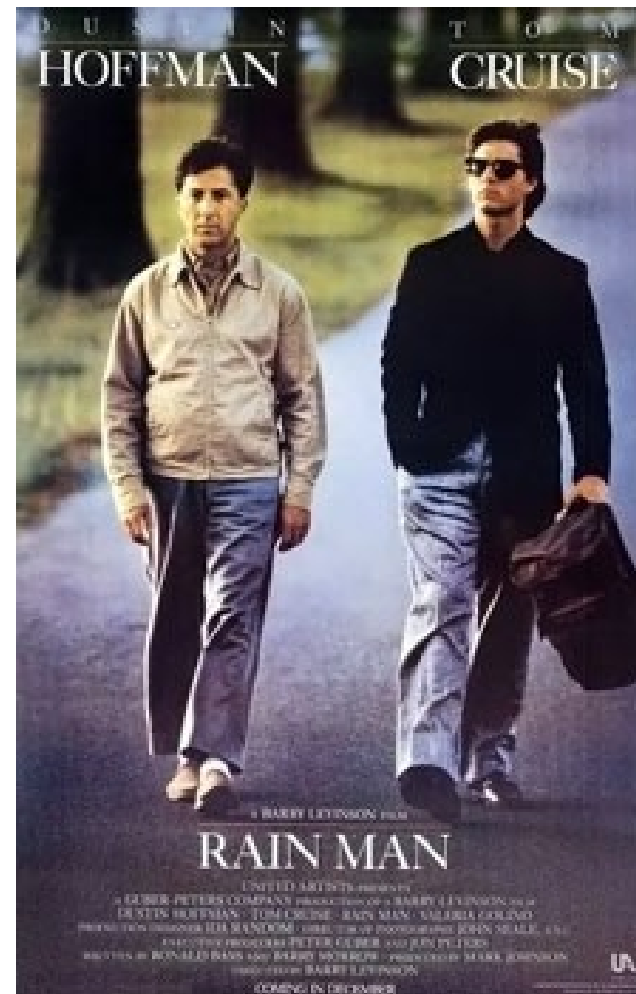
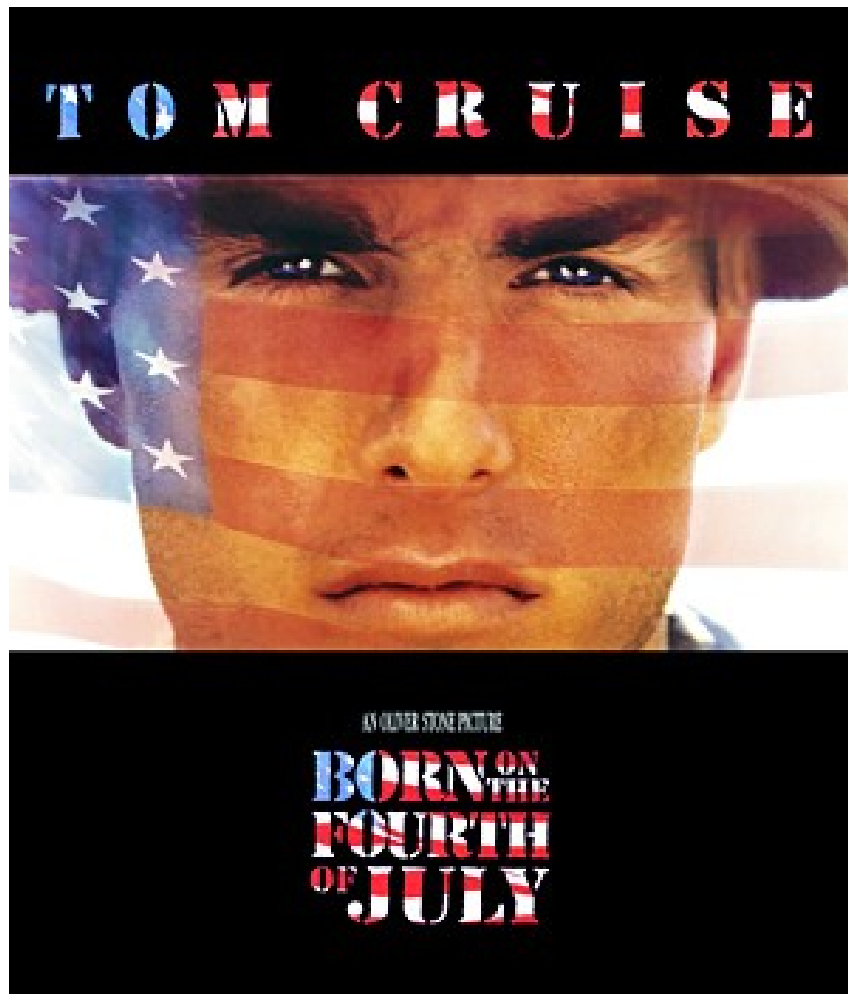
‘Spojení mládí a sebedůvěry v Cruisově hvězdné osobnosti přerůstá v oslavu osobní vůle, která netouží změnit systém, ale naopak s jeho pomocí vystoupat na již předem připravené vlivné a mocné pozice.’

‘Ve filmech se tento pozitivní vztah k úspěchu prezentuje buď pomocí sportu a/nebo schopnosti ovládat sofistikované technologie.’

P. David Marshall,
Celebrity and Power

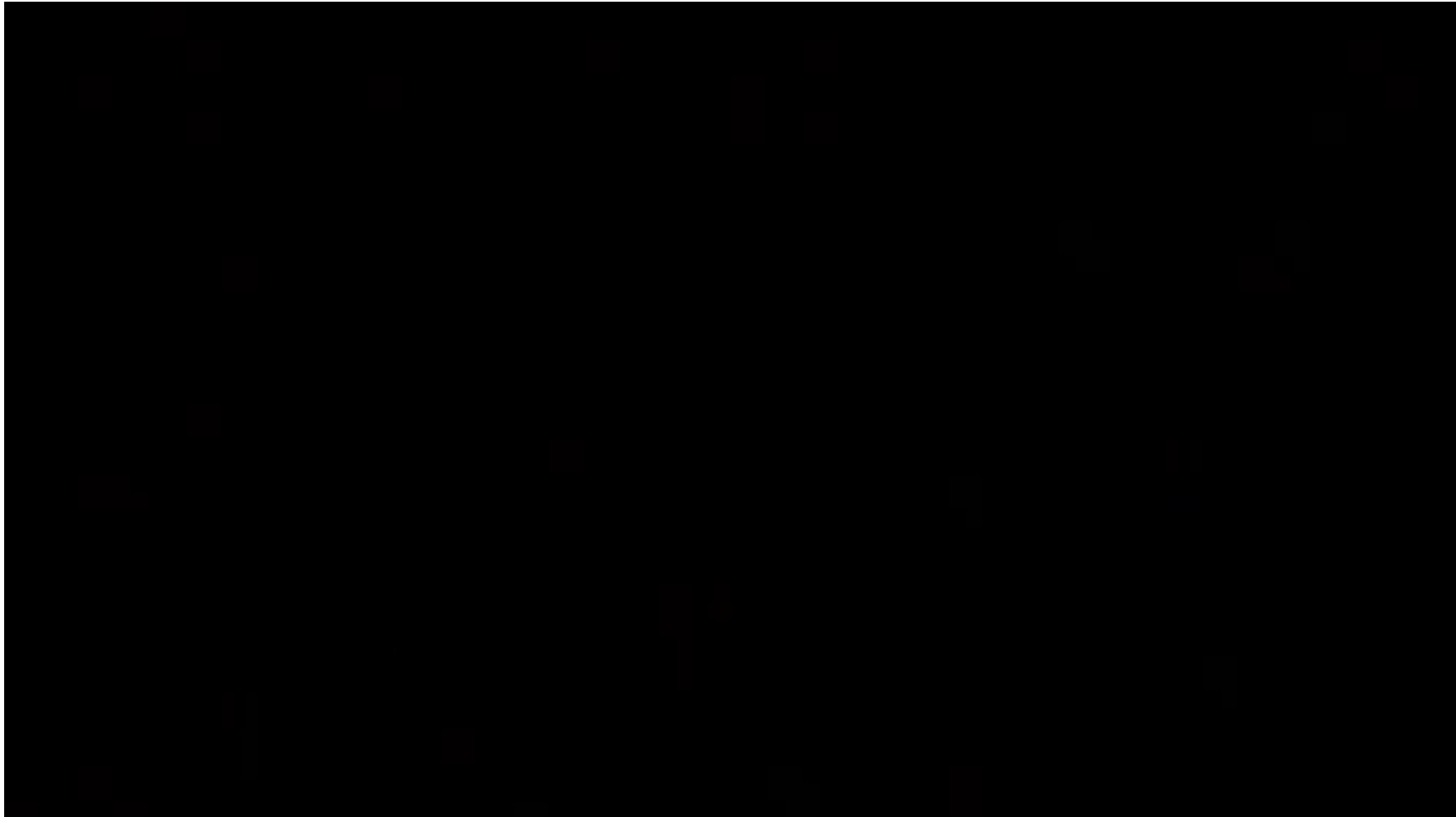
Obsazení proti typu / Vážné role

Michael Ovitz a Tom Cruise

- Tom Cruise podepisuje smlouvu s agenturou CAA v březnu 1981.
- Ovitz a jeho tým herci v průběhu 80. let zajistili konzistentní hvězdný obraz, i když se objevil ve filmech produkováných různými společnostmi (Universal, 20th century Fox a Paramount).
- Pro film *Rain Man* (1988) CAA svádí dohromady Dustina Hoffmana, Toma Cruise a režiséra Barry Levinsona.

Clint Eastwood – herec a producent

- Ve filmech se pravidelně objevuje do konce 50. let.
- Televizní seriál **Rawhide**, vysílaný v letech 1959-65 jej proslavil.
- V Evropě natáčí spaghetti westerny v první polovině 60.
- V roce 1967 založil vlastní produkční firmu Malpaso, v níž vyprodukoval následující snímky:
 - *Pověste je výš* (1968)
 - *Cooganův styl* (1968)
 - *Paint Your Wagon* (1969)
 - *Dva mezci pro slečnu Sárú* (1970)
 - *Zahrajte mi "Misty"* (1971)
 - *Drsný Harry* (1971)
 - *Tulák z širých plání* (1973)
 - *Thunderbolt and Lightfoot* (1974)
 - *Nikdy neprohrát* (1978)
 - *Sudden Impact* (1983)
 - *Bledý jezdec* (1985)
 - *Bojové nasazení* (1986).

Clint Eastwood – režisér a hudebník

- Režíroval filmy:

- *Zahrajte mi “Misty”* (1971)
- *Tulák z širých plání* (1973)
- *Psanec Josey Wales* (1976)
- *Broncho Billy* (1980)
- *Sudden Impact* (1983)
- *Bledý jezdec* (1985)
- *Bojové nasazení* (1986)
- *Nesmiřitelní* (1992)
- *Madisonské mosty* (1995)
- *Million Dollar Baby* (2004)
- *Výměna* (2008)

- V letech 1971 až 2014 dále vyprodukoval 40 filmů a složil hudbu k 8 filmům.

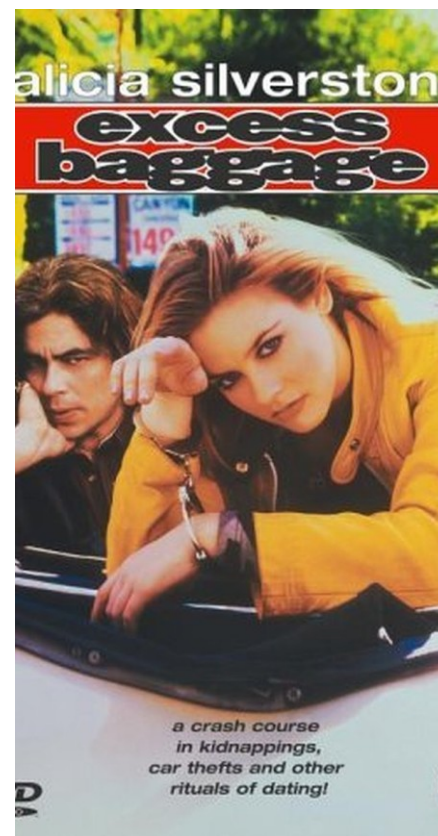

Hvězdy jako producenti (“vanity shingles”)

Bezmocná (1995, Amy Heckerling)

Vyděrači (1997, Marco Brambilla)

Pearl Street films a Pacific Standard

Místo u moře

Zmizelá

Plan B entertainment

- Založena v roce 2001 – Brad Pitt, Jennifer Aniston a Brad Grey.
- Po rozvodu Pitta a Aniston společnost opouští také Grey. Do firmy přicházejí Dede Gardner a Jeremy Kleiner.
- Plan B je v kontextu hvězdných produkčních firem zcela unikátní:
 - Filmy pravidelně nominovány na prestižní ceny
 - Produkuje jak velkorozpočtové žánrové tituly (***World War Z*** jako akční franšiza pro Brada Pitta), tak nízkorozpočtové artové snímky (***12 let v řetězech, Sázka na nejistotu, Selma, Moonlight***)

The 10 Best Movies of Each Year (1996-2013)										
Year	First	Second	Third	Fourth	Fifth	Sixth	Seventh	Eighth	Ninth	Tenth
2013	Jennifer Lawrence	Sandra Bullock	Bradley Cooper	Tom Hanks	Denzel Washington	Leonardo DiCaprio	Robert Downey, Jr.	Hugh Jackman	Brad Pitt	Melissa McCarthy
2012	Denzel Washington	Anne Hathaway	HUGH Jackman	Mark Wahlberg	Johnny Depp	Daniel Craig	Daniel Day-Lewis	Brad Pitt	Leonardo DiCaprio	Robert Downey, Jr.
2011	Brad Pitt	George Clooney	Johnny Depp	Leonardo DiCaprio	Matt Damon	Sandra Bullock	Bradley Cooper	Robert Downey, Jr.	Meryl Streep	Ben Stiller
2010	Johnny Depp	Angelina Jolie	Robert Downey, Jr.	Matt Damon	Steve Carell	Tom Hanks	Denzel Washington	Leonardo DiCaprio	George Clooney	Anne Hathaway
2009	Sandra Bullock	Johnny Depp	Matt Damon	George Clooney	Robert Downey, Jr.	Tom Hanks	Meryl Streep	Brad Pitt	Shia LaBeouf	Denzel Washington.
2008	Will Smith	Robert Downey, Jr.	Christian Bale	Shia LaBeouf	Harrison Ford	Adam Sandler	Reese Witherspoon	George Clooney	Angelina Jolie	Daniel Craig
2007	Johnny Depp	Will Smith	George Clooney	Matt Damon	Denzel Washington	Russell Crowe	Tom Cruise	Nicolas Cage	Will Ferrell	Tom Hanks
2006	Johnny Depp	Leonardo DiCaprio	Will Smith	Denzel Washington	Tom Hanks	George Clooney	Will Ferrell	Tom Cruise	Dakota Fanning	Sacha Baron Cohen
2005	Tom Cruise	Johnny Depp	Angelina Jolie	Brad Pitt	Vince Vaughn	George Clooney	Will Smith	Reese Witherspoon	Adam Sandler	Tom Hanks
2004	Tom Hanks	Tom Cruise	Leonardo Di Caprio	Nicolas Cage	Jim Carrey	Denzel Washington	Julia Roberts	Will Smith	Brad Pitt	Adam Sandler
2003	Jim Carrey	Nicole Kidman	Jack Nicholson	Tom Cruise	Julia Roberts	Johnny Depp	Russell Crowe	Tom Hanks	Will Ferrell	Renee Zellweger
2002	Tom Hanks	Tom Cruise	Mike Myers	Reese Witherspoon	Leonardo Di Caprio	Nicole Kidman	Catherine Zeta-Jones	Denzel Washington	Mel Gibson	Vin Diesel
2001	Tom Cruise	George Clooney	Julia Roberts	Russell Crowe	Nicole Kidman	Denzel Washington	Will Smith	Brad Pitt	Ben Affleck	Jackie Chan
2000	Tom Cruise	Julia Roberts	George Clooney	Eddie Murphy	Russell Crowe	Mel Gibson	Martin Lawrence	Tom Hanks	Jim Carrey	Harrison Ford
1999	Julia Roberts	Tom Hanks	Adam Sandler	Bruce Willis	Mike Myers	Tom Cruise	Will Smith	Mel Gibson	Meg Ryan	Sandra Bullock
1998	Tom Hanks	Jim Carrey	Leonardo DiCaprio	Robin Williams	Meg Ryan	Mel Gibson	Adam Sandler	Eddie Murphy	Cameron Diaz	Julia Roberts
1997	Harrison Ford	Julia Roberts	Leonardo DiCaprio	Will Smith	Tom Cruise	Jack Nicholson	Jim Carrey	John Travolta	Robin Williams	Tommy Lee Jones
1996	Tom Cruise & Mel Gibson	John Travolta	Arnold Schwarzenegger	Sandra Bullock	Robin Williamsl	Sean Connery	Harrison Ford	Kevin Costner	Michelle Pfeiffer	Tommy Lee Jones

Současná hvězdná osobnost

- Hollywoodské hvězdy dnes disponují řadou proměnlivých identit. Žádná z nich není pro hvězdu určující a všechny jsou přiznaně performativní. Jejich fanoušci tedy nevidí jednu identitu, kterou mohou různá publika číst různými způsoby, ale mohou si mezi nimi vybírat.
- “Pro současné hvězdy představuje stmelení a soudržnost hvězdné osobnosti zásadní výzvu. V jejich jménu jsou totiž realizovány četné obchodní a propagační praktiky, které komplikují vytváření a sdílení koherentní a srozumitelné osobnosti.”

Million Dollar Baby
r. Clint Eastwood, USA 2004

Hodiny (The Hours)
r. Stephen Daldry, USA 2002

Edith Piaf (La Môme)
r. Olivier Dahan, Francie 2007

Elastická a autografická sláva

1. Současná forma slávy je výrazně **autografická**:
 - Hvězdy jsou nuceny neustále přepisovat okolnosti svých reprezentací a tento autografický (tzn. sebe-přepisující) proces je pro konstrukci hvězdné osobnosti zásadní.
2. Nová generace hvězd funguje ve fragmentárním, vysoce soutěživém, ostře sledovaném a globálním trhu. Tyto hvězdné osobnosti jsou tudíž nuceny koordinovat své kariéry ve smyslu **protahování** (stretching) svých osobních vlastností tak, aby pokryly všechny kariérní možnosti (v daném momentu) a zdůvodnily veškeré změny a nahodilosti jako kontinuální součást své osobnosti.
 - Na rozdíl od dřívějších plastických hvězdných obrazů jsou současné hvězdné osobnosti ve zvýšené míře elastické.

Resumé

- Pro post-studiový hvězdný systém je typická absence dlouhodobých kontraktů a vzrůstající pozornost věnovaná produkci a propagaci jediného snímku. Hvězda si tedy s každým novým filmem (či sérií filmů) vyjednává nové podmínky, reflektující jeho/její aktuální pozici na trhu.
- Od 50. let narůstá význam agenturního zastoupení a castingových režisérů, kteří fungují jako prostředníci mezi studiem a hvězdou.
- S rostoucím významem jednotlivých projektů a bez kariéry dlouhodobě svázané s jediným studiem jsou hvězdy samy zodpovědné za vytváření hvězdného obrazu. Taková povaha hvězdné slávy je výrazně autografická. Abychom se zbavili pasivity, implikované v termínu hvězdný obraz, je na místě používat pro popis pozdějších forem slávy pojem “hvězdná osobnost.”